

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Odbiranje mladih svinj za pleme.

Pri reji plemenih svinj je gledati na to, da redimo v resnici dobre in lepe plemene živali, živali ki so dobrega rodu in ugodne vnanjosti. In ker se bliža prav sedaj čas pripuščanja, zdi se nam potrebno, da opozorimo naše gospodinje in gospodarje na nekatere pomanjkljivosti, ki se opazujejo po naših krajih in katere je treba odpraviti.

Pri plemenih svinjah je gledati pred vsem na rodovitost. Čim rodovitnejši so bili roditelji, tem rodovitejši bo tudi zarod. Odbirajmo tedaj mlade svinje le od rodovitnih staršev, kajti ta lastnost se podeduje in prehaja od roda na rod. Potem je gledati na to, da se jemljejo za pleme le svinje iz družega, ali poznejšega gnezda. Izkušnja namreč uči, da se živali iz prvega gnezda nikdar tako ne razvijajo in da ne dosežejo nikdar tiste velikosti in tistih dobrih lastnosti, kakor jih iščemo in kakor jih želimo pri dotičnem plemenu. In prav v tem oziru se pri nas mnogo greši! Navadno se jemljejo za pleme tudi živali iz prvega gnezda, potem se pa čudimo, da nam reja peša. Saj drugače ni mogoče, če se to dosledno izvaja in če se jemljejo zmeraj le take živali za pleme. Slišal sem svoječasno nekega gospodarja, ki je trdil, da se reja plemenih svinj najbolj izplača, ako se rabijo le po enkrat za pleme, potem pa opitajo in prodajo. Ko bi dosledno tako ravnali, nam mora reja seveda popolnoma opešati.

Zato pa obdržimo in redimo za pleme načelno le praseta od starejših gnezd. Ne rečem, da se lahko dobi tudi iz prvega gnezda lepa praseta, ali pri nas ne, ker svinje najraje prezgodaj pripuščamo. Sicer pa tudi pri teh živalih ni nikdar tiste rodovitosti, kakor jo najdemo pri prasutih iz drugega, tretjega ali poznejšega gnezda, ko je svinja že polnomočna.

Nadalje je gledati tudi na to, da jemljemo za pleme praseta od spomladne skotitve t. j. iz spomladnega gnezda in sicer zaraditega, ker se taka praseta čez poletje veliko ugodneje razvijajo kakor praseta, ki jih dobimo na jesen.

Iz vsega, kar smo dosedaj slišali, vidimo, da je treba odbirati mladiče od starejših rodovitnih svinj in iz spomladnega gnezda. To pa še ni vse, na kar nam je paziti pri odbiranju takih živali! Če hočemo lepe, povdarjam trajno lepe vspehe doseči, jemati je za pleme najlepša praseta, ki jih skoti svinja, ne pa takih, katerih prodati ne moremo. Tudi v tem oziru

se pri nas mnogo, mnogo greši! Naši prašičorejci gledajo preveč na sprotne koristi, premalo pa na bodočnost. Le tako si zamoremo razlagati, da najlepša praseta prodajo, slaba pa obdrže doma za rejo. To ni prav! Dokler bodemo tako ravnali, smo sami krivi, da nam prašičjareja toliko ne nese kakor po drugih krajih. Skrbimo zanaprej tudi pri nas malo bolj za prihodnost in skušajmo tudi pri nas doseči ugodnejše vspehe z odbiranjem najlepših svinj! Ko bi plemene živali pri nas tako skrbno odbirali, kakor delajo po drugih krajih, gotovo bi tudi pri nas lahko prirejali tako lepe živali kakor po drugih krajih. Sedaj jih pa moramo od drugod dobiti, če jih hočemo imeti! Kaj ni čudno, da nas morajo v kraju, ki ima tako obsežno prašičjorejo, zalagati s plemenimi mrjasci od drugod, namesto da bi se nasprotno vršilo? Vse to pa prihaja le od tod, ker smo premalo izbirčni in ker redimo vse, kar nam pride v roke.

Slednjič je gledati seveda tudi na vnanjost in sploh na lastnosti dotične svinje. Plemena svinja bodi ugodno razvita, bodi dolgega in zarodnega života in mirne ali krotke krvi. Zadnji del života bodi posebno dobro razvit. Križ bodi širok, istotako prsi. Noge naj stoje narazen, ker je to ugodno znamenje za razvoj prsi in ostalega života. Svinje, ki so nagnjene k debelosti, niso dobre za pleme: take svinje se težko vbreje in dajejo slabotna telesa. Močno se gleda tudi na število seskov (bradavic). Čim več jih je, toliko boljše. Dobra plemena svinja jih mora imeti saj 12.

Uvažujmo vse to, saj se po tem ravnajo vspehi! Mlade svinje kaže pripuščati meseca novembra in ko so najmanj osem mesecev stare. Bolje pa je, če jih pripuščamo z 10 meseci ali z 1 letom.

Vspehi umetnega gnojenja na travniku kmetijske šole na Grmu.

Umetna gnojila se dobro izplačajo, ako jih pravilno rabiš, če ne v prvem pa v drugem in tretjem letu. To se lahko povzame tudi iz vspehov, ki so se dosegli na kmetijski šoli na Grmu. Šola na Grmu vzdržuje na „Velikem travniku“ posebno poskuševališče za umetna gnojila, kjer se delajo že tri leta sem različne poskušnje z umetnimi gnojili. Vspehi teh poskušenj se natančno zasledujejo. Kar se pridela, se natančno stehta in zapiše.

Vspehi, ki so se v teku teh let pokazali, so jako zanimivi in poučni. Za danes napisati hočemo samo vspehe, ki so se dosegli s Tomasovo žlindro in kalijevo soljo, ki se je vzela namesto kajnita.

Vspehi so sledeči:

Na pognojenem prostoru se je pridelalo na 1 ha:

1. 1903.	32 metr. cent. sena in 19 metr. cent. otave, skupaj 51 metr. centov.
" 1904.	27 " " " " 23 " " " " 50 " "
" 1905.	39 " " " " 26 " " " " 65 " "
V treh letih skupaj 166 metr. centov.	

Na nepognojenem prostoru se je pridelalo na 1 ha:

1. 1903.	24 metr. cent. sena in 15 metr. cent. otave, skupaj 39 metr. centov.
" 1904.	22 " " " " 20 " " " " 42 " "
" 1905.	32 " " " " 22 " " " " 54 " "
V treh letih skupaj 135 metr. centov.	

Če primerjamo te vspehe, vidimo, da se je na pognojenem oddelku pridelalo v teh treh letih za 31 metr. centov več krme.

Če računamo en metrski cent sena po 5 K, znaša večja vrednost 155 K.

Koliko je pa stalo gnojenje?

Za gnojenje se je porabilo na 1 ha:

600 kg	Tomasove žilindre 16% po 6.80 K (z vpoštetimi stroški vožnje) 40.80 K
200 "	40% kalijevo soli po 13.20 K (z vpoštetimi stroški vožnje) 27.20 "
Skupaj . 68.—K	

Gnojenje je stalo za 1 ha 68 K.

Ako primerjamo sedaj vrednost večjega pridelka v znesku	155 K
s stroški gnojenja	68 "
se pokaže čistega dohodka na 1 ha	87 K
ali na oralu 49 K 59 h.	

To je prav lep uspeh, ki mora spodbujati vsakega računajočega gospodarja k porabi umetnih gnojil!

To pa še ni vse, kar se je doseglo z gnojenjem. Z gnojenjem se je dobila tudi boljše krma, kar je tudi vpoštovati in sicer boljše zaradi detelje, ki se je pokazala v veliki meri po tem gnojenju. Ako vpoštevamo nazadnje še to, da se s takimi uspehi ne pomaga samo živinoreji, ampak da se doseže z obilnejšo in boljše krmo tudi več gnojja in boljši gnoj, potem lahko umevamo ugodne posledice, ki jih ima umetno gnojenje na izboljšanje poljedelstva in sploh celega gospodarstva.

Veltlinec je za Dolenjsko jako priporočljiva trta.

Neovrgljiva resnica je, da Dolenjska, osobito ta stran Gorjancev nima odločno vinorodnega podnebja. Da je tako, dokazuje razun drugih dejstev posebno to, da smo dolenjski vinogradniki skoro sleherno leto v strahu, ali nam bo grozdje dozorilo ali ne. Vsako leto pride čas, da se poprašujemo: Bog vé, ali bo in kako bo grozdje letos dozorilo? Tako popraševanje bi bilo n. pr. v Vipavi, na Goriškem ali v Istri smešno. Ker nimamo Dolenjci odločno vinorodnega podnebja, zato se tudi ne moremo s takimi vini ponašati s kakoršnimi se ponašajo v navedenih deželah. Drugi uzrok, da so naša dolenjska vina bolj kislá in na alkoholu bolj revna in toraj bolj šibka je pa to, ker se po Dolenjskem goje že od nekdanj take sorte grozdja, ki prav obilo rodé, svoje grozdje pa le redkokrat popolnoma dozoré, ker jim manjka v to potrebne množine toplote. „Le dosti“, to je bilo gledé vinskega pridelka, do najnovejšega časa Dolenjcem tako rekoč geslo, in to ne le priprostega kmeta, ampak tudi olikanega posestnika.

K temu, da se je po Dolenjskem gledalo do najnovejšega časa le na veliko množino vinskega pridelka, ne pa tudi na fino kakovost vina, pripomogel je poglavito tudi dozrajšni način dolenjskega vinogradništva. Pri nas se ni namreč kakor drugod novih vinogradov zasajalo, v katere bi se bilo lahko zaplodilo tuje finejše sorte trt, ampak pri nas se je grubalo stare sorte leto za letom naprej, in tako vinograde vedno z istimi sortami pomlajalo in v rodovitnosti vzdrževalo. In tako ostali smo dolenjski vinogradniki pri naši zeleniki, lipni, belini, škilini, javorju, žamestasti in tičenski črnini i. t. d. Ostali smo s kratka pri naših starih sam Bog ve pred kolikimi stoletji vpljanih sortah, katere se odlikujejo pač po svoji obili rodovitosti, nikakor pa ne po finosti pridelka, ker nam vse te sorte le redkokrat popolnoma dozoré. Kakor nam pa najboljša kuharica ne ume iz koruzne moke skuhati ali speči Bog ve kako fine močnate jedi, ravno tako tudi dolenjskim vinogradnikom ni bilo in ni mogoče iz naštetih naših starih sort grozdja napravljati finih vin, namreč tako finih, kakoršna se dajo v našem podnebbi dobiti iz finejših sort grozdja.

No, v najnovejšem času se je stvar obrnila. V dolenjskem vinogradstvu pričel se je velik prevrat vršiti. Trtna uš, ta najhujša šiba, katera je zamogla naše vinogradstvo zadeti, jo je provzročila. Kakor vsako zlo na svetu, tako ima tudi nastop trtne uši svojo dobro posledico. Ta dobra posledica je pa ta, da moramo naše stare, po trtni uši uničene vinograde globoko prekopati (prerigolati), ter jih z ameriškimi cepljenimi trtami z nova zasadiť. Za cepljenje jemalo se je res da v pričetku skoro izključno le cepiče naših starih domačih sort in to iz dvojnega uzroka. Prvič nismo v pričetku prenovljenja naših vinogradov družega cepljenja poznali kakor zeleno cepljenje, za katero se je moralo zelene cepiče jemati iz naših starih trt. Drugič bilo je pa postavno prepovedano, cepiče od drugod dobivati, to zaradi tega, da bi se po cepičih trtna uš še bolj ne širila. Ko se je pa pozneje v raznih krajih naše dežele napravilo uzorne državne vinograde, zasadilo se je v nje ameriške trte cepljene z veliko boljšimi sortami, nego so naše stare dolenjske, osobito s cepiči zgodaj zorečih sort. Ko se je nazadnje izumilo še razne načine suhega cepljenja, pričelo se je iz državnih, deželnih in tudi zasebnih trtnic kar ukorenjene ter s cepiči boljših tujih sort oddajati. Take sorte so: laški rizling, beli burgundec, beli in rudeči španjol, rumeni ortliber, rudeči traminec, rujavi burgundec ali rulandec, zeleni silvanec, črna portugalka, črni burgundec, črna frankinja. Vse te sorte dajejo res da na Dolenjskem veliko boljše in res fina vina. Ali kar se pri njih utajiti ne da, je to, da spadajo vse te sorte razun laškega rizlinga — kateri pa v našem podnebbi skoraj prepozno zori — španjola, portugalka in frankinje, vse več ali manj med takozvane „gospoke sorte“. Gospoke sorte imenujemo pa tiste, katere prav fino vino dajejo, toda le v manjši množini, in sicer navadno v tako majhni množini, da se jih ne izplača za namizno vino zasajati, pač pa za boteljska vina. Ako pa nimamo namena, pridelovati boteljska vina, izplača se take sorte vendar v nekoliko zasajati in sicer zaradi tega, da se z njimi naše navadno namizno vino, naš „cviček“ zabeli in dobi na ta

način kakor pravimo salonski cviček. To se z veliko koristjo že marsikje po Dolenjskem izvršuje, posebno okolo Krškega bodisi na kranjski ali štajerski strani, in uspeh je kaj povoljen, kajti taka vina so res tako ljubega okusa, da se morajo vsakemu nepristransko sodečemu vživalcu kakor namizna vina le jako dopasti.

Ker ni med naštetimi k nam vpeljanimi tujimi finimi sortami razun laškega rizlinga, španjola, portugalka in frankinje — poslednji dve za črno vino — takih sort, katere bi kazalo na Dolenjskem s tem namenom v veliki meri zasajati, da bi se iz njih večje množine finega namiznega vina, ne pa zboljšane cvička, pridelovalo, skusilo se je v kmetijski šoli na Grmu s tako imenovanim veltlinecem, katerega se je v Trškogorskem vinogradu večji oddelek zasadilo. Veltlinec, nemški Veltliner je južno tirolska sorta, katera ima svoje ime od kraja Valtellino na južnem Tirolskem, in katero se je že pred več stoletji na Niževavstrijsko, in sicer najprej v tedajne dvorne ali cesarske vinograde zasadilo. Na Niževavstrijskem razširil se je veltlinec v teku stoletij tako, da so vsa najboljša tamošnja bela namizna in tudi boteljska vina kakor: Retzer, Markersdorfer, Bisamberger i. t. d. kapljica iz te sorte. Veltlinca, kateremu niževavstrijski vinogradnik „muskateler“, muškotelcu pa „Schmekete“ pravijo, je čvetero sort, in te so: zgodnji rudeči, navadni rudeči, rudeče zeleni in zeleni. Najboljše vino daje prvi, to je zgodnji rudeči veltlinec, toda on rodi pa tudi med vsemi najmanj, in čebele, ose, sršeni, muhe, ptiči in druge živali ga ravno zaradi njegove izredne zgodnosti kaj močno zalezujejo. Za tem daje zeleni veltlinec najboljšo kapljico, nekoliko nižjo rudeči in najnižjo pri vsem tem pa vendar še jako dobro rudeče zeleni. Poslednji rodi najbolj, zato ga imenujejo Niževavstrijci tudi „Todtträger“, kar pomeni v našem jeziku toliko, da tako rodi, da se izrodi „do smrti“. Ker niso vse sorte veltlinca enake, ne gledé obilne rodovitosti ne gledé kakovosti vina, storimo najboljše, ako vse štiri sorte pomešano nasadimo, tako da se njih lastnosti zjednačijo. In tako je tudi veltlinski oddelek grmske kmetiške šole v vinogradu na Trški gori nasajen. Vse štiri sorte se v njemu nahajajo. Oddelek je še mlad, v eni polovici še niti vse trte na napence (šparone) letos rezane niso bile, in vendar se je pridelalo letos v celem oddelku obilih 17 hektolitrov mošta, to na 1213 trtah, ali na vsaki trti povprek 140 litrov mošta. Potrgan je bil veltlinec že dne 27. septembra in moštna tehtnica je pokazala 161 odstotkov sladkora, ter le 86 tisočink kisline. Ta sestava mošta da sklepati, kako fino vino bo iz njega. Sicer bodi omenjeno, da se je predlanski veltlinec, iz ravno istega vinograda, prodal po 76 vinarjev liter, lanski je pa še ves v kleti, ker se bo v botelke napolnil. Omenjeno naj bode pa v dokaz kaj obilne rodovitosti in odlične finosti veltlinca tudi to, da se je letos v istem vinogradu na zelo enakem prostoru, in toraj tudi na zelo enakem številu trt žametaste črnine ravno toliko mošta pridelalo, toda, ta meri, dne 10. tega mesca potrgan le 13 odstotkov sladkora, 12 in pol tisočink pa kisline. Kak razloček bode toraj med enim in drugim vinom?

Ni dvoma, da je veltlinec za Dolenjsko res jako priporočljiva sorta in zato jo zasajajmo!

Politični pregled.

Državni poslanci so že šli domu. 6. t. m. je bila zadnja seja, potem je bilo zasedanje odgodeno. Sklenil ni državni zbor to pot ničesar, kar bi bilo v prid narodom, pač pa so razni govorniki položili kal, ki ima silno življensko moč, in iz katere se bodo polagoma razvile popolnoma nove razmere in odnošaji, in Avstrija bo postala zopet sama v sebi edina ter tudi na zunaj močna. V mislih imamo pred vsem nujne predloge glede splošne, enake in direktne volivne pravice. Da je stari volivni red v vsakem oziru krivičen, bo verjel marsikdo, a vsakdo mora priznati, da je zastarel, nič več primeren času. In posebej mi Slovani imamo vzrokov dovolj, ogrevati se za tak volivni red, ki nam da primernih in zadostnih pravic, in to je mogoče edino le potom splošne in enake volivne pravice. Po številu smo Slovani v Avstriji močnejši ko Nemci, a imamo manj poslancev, pravic pa toliko, kolikor nam jih različne vlade ravno hočejo same dati. Zato je nepopisno čudno in nerazumljivo, kako se je prvak in voditelj slovensko-narodno-napredne stranke dr. Tavčar mogel izreči proti taki volivni pravici. No, in sam je povedal zakaj: ker bi potem on ne bil več izvoljen. Torej njemu ni za narod, ampak v prvi vrsti samega zase. Taka stranka, ki nima temeljev in tal med narodom samim, in se le umetno vzdržuje s samimi zabavljicami in lažmi o nasprotnikih, pač mora pasti, če obvelja splošna volivna pravica. Pa je tudi škoda ne bo! Odtod jeza naprednjakov proti razširjenju volivne pravice. Izborno je govoril za volivno preosnovo poslanec dr. Šusteršič. Označil je vzrok strahu pred volivno preosnovo z besedami: „Oni, ki se ustavljajo, bodo pohojeni.“ Korist in blagor ljudstva je prvo, ne pa zastarane in ne več utemeljene predpravitve tega ali onega. Najtrdnejša obramba prestola so zadovoljni in srečni narodi. Jako izvrstno je tudi govoril za volivno preosnovo mladočeski poslanec dr. Kramar, ki se ni mogel načuditi svobodomiselnosti in naprednjaštvu dr. Tavčarja. — Vsi ti predlogi sicer niso dobili zadostnih glasov za nujnost, in je za malo časa vlada pomirjena, da ne bo še treba dati splošne volivne pravice. A le za malo časa. Kamen je sprožen in se ne bo več ustavil. Vsejano je seme in prej ali slej, toda gotovo obrodi sad. — Velike demonstracije v prilog splošne volivne pravice so se vršile po raznih mestih, posebno je omeniti one v Pragi. Ko je bil otvorjen češki deželni zbor, je prikorakalo 70.000 delavcev pred deželno hišo in so zahtevali, da se jim postavnim potom da splošna volivna pravica. — Velikansko je gibanje za splošno volivno pravico tudi na Ogrskem. Vlada si tam želi splošne volivne pravice, ker ve, da drugače ne more urediti zamotanih razmer; cesar se še ni za to odločil, a ni skorej dvoma, da bo Ogrska državna polovica prav v kratkem imela nove volitve po novem volivnem redu. Ker smo že pri ogrskih razmerah, je še omeniti, da so se sešli ogrski poslanci samo toliko v državnem zboru, da so izvedeli, da je državni zbor odgoden do 19. marca.

Ministre, ki pa niso bili navzoči, so poslanci ostro napadali in jih bodo menda posadili na zatožno klop. — Prav lepo so naredili nekateri Hrvati. Na Reki se je sešlo 3. t. m. nekaj hrvaških poslancev iz Hrvatske, Dalmacije in Istre. Uganili so marsikaj tudi res pametnega, a jako čudno se sliši in bere: Hrvati sočustvujejo z onimi Mažari, kateri vodijo boj proti vladi. Kaj so vendar Hrvati prejeli dobrega od Mažarov, da tako tišče za njimi? Ali jih niso vedno le prezirali, porivali nazaj in oškodovali, koder se je le dalo? Ta korak hrvatskih poslancev je pač težko razumeti. Gotovo pa se s tem ni pospešila tudi Hrvatom krvavo potrebna edinost in sloga, marveč bodo nastale hude razprtije.

Še nekaj, posebno za Dolenjce veselega, iz državnega zbora. Poslanec Šuklje je stavil nujni predlog gledé izseljevanja v Ameriko, ki zlasti Belikrajini jemlje najboljše delavne moči. Domovina jim ne daje dovolj kruha, ker vlada premalo stori za gospodarski napredek ondotnega prebivalstva. Vlada naj poskrbi, da se podaljšajo dolenjske železnice, naj podpira uravnavo vodâ, zgradbe tako silno potrebnih vodovodov, gospodarske zadrage, pa naj tudi pomilosti one mladeniče, ki so pobegnili v Ameriko, ne da bi bili doma zadostili vojaški dolžnosti. Minister za notranje posle je takoj odgovoril na ta nujni predlog in rekel: Vlada hoče pospešiti obravnave glede nadaljevanja dolenjske železnice do Karlovca in Ogulina, ter izposlovati pomiloščenje vojaških beguncev, ki so v Ameriki. Zbornica je takoj odobrila nujnost predloga in točka gledé železnic se je takoj odstopila železniškemu odseku. To so jako važne stvari za nas. Naši poslanci, pred vsem poslanec Šuklje, so dobili od vlade obljubo, da hoče res kaj storiti v prid našemu kmečkemu prebivalstvu. Sicer se sedaj po Belokranjskem nekaj šopiri poslanec Plantan, kakor da bi bila obljuba belokranjske železnice njegova zasluga, a to je le pesek v oči pred bližajočimi se volitvami. Ravno ti zaničevani „klerikalni“ poslanci so se najbolj zdatno potegnili za svoje volivce! saj ti sedaj vedó, komu smejo zaupati in komu ne.

Na Dunaju so imeli za dva državna poslanca nadomestne volitve. Zmagali so krščanski socijanci. Eden izvoljenih kandidatov je profesor Sturm, svoj čas profesor na novomeški gimnaziji. Boj je bil silno hud, ker so socijalni demokratje volivce krvavo napadali, da je bilo prav veliko in občutno ranjenih. Taki možje so pa soc. demokrati: kar s kamenjem in kolom. A krščanski socijanci so neustrašeni in vseskoz zavedni možje, kateri se ne dajo kar tako ugnati, tudi s silo ne.

Nadomestno volitev so tudi imeli na Koroškem. Zmagal je vsled podpore vlade in silovitega pritiska Nemcev kandidat Seifritz, proti Slovencu Grafenauerju, pa z večino le 84 glasov! Slovenci so se to pot zares junaško postavili, vsa čast vrlim volivcem! Krivi ste pa poraza osobito dve občini. Ko bi bili tam storili svojo dolžnost, pa bi bili zmagali Slovenci.

Siloviti nemiri so bili v Brnu na Moravskem. Ozir češkega vseučilišča so imeli en dan dva shoda, enega Nemci, enega Čehi. Nahujskani Nemci so toliko časa dražili Čeha, da so se pričeli izgredi, ki so trajali štiri dni. Tekla je tudi kri in en Čeh je popolnoma po nedolžnem moral pod bodali vojakov pustiti svoje življenje. Razburjenost je bila velikanska, in le z vo-

jaško silo so napravili mir. Pri vsem tem pa je se videlo, da ima vlada pred vsem skrb za Nemce, kar je Čeha silno razburilo. Nekateri listi bodo odslej priobčevali imena onih Čehov, ki so toliko narodno neznačajni, da kupujejo pri Nemcih. Na gospodarskem polju hočejo sedaj Čehi ugonobiti Nemce, kar se bo le dalo. — Nemiri so se vršili in se še vrše tudi po drugih čeških in moravskih mestih. Povsod gre en glas; „Splošna volivna pravica,“ in v prilog tej se povsod vrše shodi in zbori in demonstracije. Vlada se bo morala vkloniti povsod, in menda tudi na Kranjskem, če smo le edini ter zavestno nastopimo.

Socijalni demokrati so zares nevarni ljudje, to bodo kmalu sprevidele tudi državne oblasti. Edina še malo varna in zanesljiva opora državnih oblastij je bilo dosedaj vojaštvo, armada. Sedaj pa so soc. demokrati svoje nauke zanesli tudi med vojake, osobito na Francoskem in v Italiji pridejo dan za dnem na sled celim soc. demokratičnim društvom med vojaki, zgodi se tudi tupatam, da vojaki odpovedo pokorščino. Kaj bo pa sedaj? se vprašujejo vladni možje. Dokler so se soc. demokrati lotevali samo vere, cerkve in duhovščine, jim je bilo to strašno všeč, in pomagali so jim, koder so mogli. A sedaj so se obrnili zoper nje same in jim izpodkopali edino varnost: vojaštvo. Sami sebi so spletli veljaki hudo šibo.

Zares strašna poročila prihajajo iz Rusije, osobito iz Moskve. Tam se vrše že par dni, prav redni boji med delavstvom in vojaštvom, in ti boji so popolnoma socijalističnega značaja. Vzrok jim je silna nezadovoljnost delavstva radi postave o dumi (državnem zboru), ozir. o volitvah v dumo. Delavci so skoro popolnoma brez volivne pravice, in zato so prijeli za orožje, začeli veliko stavko a tudi boj na smrt in življenje. Stavka pa vse, peki, tiskarji, kočijaži, delavci različnih tovarn in podjetij, velika večina delavnic je prazna. 200.000 glav broječa množica se vali po moskovskih ulicah, pa sreča vojake, boj se vname: delavci streljajo, mečejo bombe med vojake, ki tudi streljajo in sekajo in bodejo, ker ne gre se jim več za to, da bi varovali red in branili posest, ampak se jim gre za lastno življenje. Iz hiš in raz strehe mečejo na vojake, kar dobé, in ti vderó v hiše in pomoré vse brez usmiljenja in prizanašanja. Na stotine ljudij, tudi žensk in otrok, je že padlo v teh bojih, na tisoče je ranjenih, polne so vse bolnišnice in vse ječe. Z delavci so potegnili tudi dijaki-visokošolci. Vojaki, ki stražijo noč in dan javne naprave, so vsi upehani in nevoljni, vlak za vlakom odvažâ na stotine begunov, koder vlada nered in morija in strah in nasilje. Podobno se godi tudi v drugih mestih, povsod vre, in naenkrat bo izbruhnila splošna vstaja, kakoršne še svet ni videl. S silo pač ne bodo carske oblasti ustavile teh skrivnih močij, ki rabijo najhujšo silo: smrt. Sedaj in sedaj pade kak uradnik na cesti: kdo ga je umoril? Zarotniki, anarhisti. Kje so? Vse polno jih je povsod. In če jih deset obsodijo na smrt, jih sto stopi na njih mesto. Če bo Rusija prestala to hudo bolezen, potem bo obstala tudi še par stoletij.

Švedska in Norveška ste se trajno ločili in bo vsaka zase samostojna država.

LISTEK.

V r b a.

(Konec.)

Preteklo je leto, in mlinarici Agati je poteklo življenje: mrtva je bila. Mlinar je tedaj velel svojemu sinu, naj natrga z vrbe vejic, da bodo spletli materi mrtvaški venec. Fant je storil, kar mu je velel oče, a prsti so se mu tresli, da je komaj komaj lovil v vetru se zibajoče vejice. Zdelo se mu je, da se mu umikajo nalašč in tako povečavajo bridke očitke vesti: ti si kriv prezgodnje materine smrti.

Mlinar sam je pristopil k mrliču. Kako mirno je spavala! In priti je moral še sin, Peter. Slovesno in spoštljivo je položil mlinar svoji ženi venec na belo čelo in pobeljene lase.

In fant je zajokal, kakor vikne v pečinah divji kozel, zadet od smrtonosnega svinca. Stokrat in stokrat je ponavljal tiste dni, da bo postal pošten, priden človek.

Mrtva mlinarica pa se je žalostno smehljala, prav kakor tolikrat prej v življenju še. In v tem smehu je bilo brati: o da bi le postal pošten, priden človek, veselo upanje; pa tudi žalostna zavest: prepozno, ne moreš več!

Vojska je prihrumela v deželo in ž njo strah ter trepet pred sovražnikom. Kaj bo, če pride? Poznali so tega sovražnika: plen mu je potreba, moriti mu je veselje, gledati nesrečo mu je slast, poslušati jok in stok zapuščenih sirot in vdov prijetna godba, požigati hiše in poslopja zanimiva zabava. Kar naenkrat so izvedeli v mlinu: sovražnik ni več daleč!

Zvečer pokliče mlinar Petra pred-se: „Peter, ne vemo, kaj se utegne zgoditi. Jaz bom zakopal svoj denar. Pojdi z menoj, da boš zraven in veš, kje je spravljen denar, če se meni kaj pripeti.“

Mlinar je odprl trdno, močno skrinjo. Tam notri na dnu je ležal velik mošnjček samega zlata in velika skladovnica bankovcev.

„To je vse moje premoženje,“ je dejal. „Na mlinu imam dolg; nisem hotel veljati za bogatina.“

Peter se je čudil, da je njegov oče tako bogat. Vse to sta varno spravila v lesen zaboj, zaboj pa skrila pod kup vreč. Bila je že noč, a še prezgodaj za njiju delo.

„Pod vrbo bova zakopala,“ dejal je mlinar proti enajsti uri; „vrba je moje drevo življenja in bo čuvala moj zaklad.“

Z ostrimi lopatami sta moža previdno privzdignila lepo izrezano rušo, izkopala jamo, in notri spustila zaboj. Kar je bilo prsti preveč, sta jo zmetala v potok, rušo pa spet lepo varno položila na vrh in malo pogladila travo, da ne bi se videle zareze.

Samo zvezde so jima svetile pri tem nočnem delu. Mlinar je tiho, pritajeno govoril svojemu sinu. Pameten naj bo, dela naj, varčuje naj, vkup drži. Peter je vedno le kimal in zagotavljal „bom, bom“. Slednjič je dejal, kdo ve če pride sovražnik? Gotovo je to samo prazen strah.

Počasi in previdno sta stopala proti domu, jug pa je od župne cerkve prinašal glasove udarcev polnočne ure.

Ni se še popolnoma zdanilo, že je vstal stari mlinar. Imel je jako nemirno spanje, in hude sanje so ga mučile tistih par ur.

Šel je najprvo in naravnost k vrbi.

Jama odkopana, votlina prazna, zaboj razbit!

Kakor zbesnel je zdirjal starec nazaj proti mlinu. Hotel je zbuditi sina, ki je spal navadno dolgo v jutro.

Kar sunil je v vrata, da so se odprle na stežaj, in zavpil v sobico:

„Peter . . . Peter . . . okradli so nas, . . . denar . . . zaboj . . . preč . . . vrba . . . Peter . . . kje si?“

Sobica je bila prazna, postelja nepomečkana in nepovaljana. Mahoma se loti mlinarja strašna slutnja.

„Ooo! . . . Peter, . . . si bil ti sovražnik?“

In zgrudil se je na prazno posteljo svojega edinega otroka.

Pet let pozneje. Dražba je. In Petrov mlin in vsa domačija je prišla na boben. Stari mlinar se ni nič več brigal ne za svojo obrt, ne za kmetijo; nepošteni sosedje in zanikarni posli so pa tudi pošteno storili svoje, da je mlinar izgubil vse, vse.

Top in kakor nem in neobčutljiv je sedel mlinar v občinski pisarni, kjer se je vršila dražba vpricho sodnijskih gospodov. Že dalj časa so govorili ljudje, da ni pri njem tukaj nekaj prav, in so pokazali s kazalcem na glavo ter zamahnili z roko.

Kar naenkrat vstane mlinar, ne zine nič, ne reče nič, in jo naglo pobriše skozi vrata. Eden kmetov pa za njim.

Mlinar je hitel naravnost domu. Predno je še kmet mogel stopiti za njim v hišo, že pridrvi mlinar vun s sekiro v roki. Kmet se umakne prestrašen. A njemu mlinar ni nameraval nič žalega storiti, pač pa steče, kar so mu pustile stare kosti, na travnik k vrbi. Oni kmet pa za njim.

Ko je dospel stari Peter k vrbi, se je moral najprej globoko oddahnuti. Potem pa pristopi k vrbi, jo pogleda še enkrat prav mlo s svojimi kalnimi, motnimi očmi, poboža z velo, suho roko nje nagrbčeno, starikavo ljubje, solze mu polijó oči in lice, potem pa zavihiti sekiro in jo zaseka globoko v les.

„Peter, kaj pa vendar počneš?“

Peter se ozre in divje, sovražno pogleda kmeta, ki je stal kakih pet korakov proč, pripravljen, da se spusti v tek, ako bi mu mlinar kaj hotel.

„Pusti me, pusti me,“ zakriči divje in mu požuga s sekiro, „prodajte, kar hočete, le vse prodajte, samo vrbe ne, ta je moja! To je moje drevo življenja!“

In ni se več zmenil za kmeta, marveč z vso močjo sekal drevo, udarec za udarcem, da so se mu napele žile, in mu je padel klobuk z glave, zmršeni, sivi, že dalj časa nepostrizeni lasje pa so vihrali v vetru. Kmet se je zbal obnorelega mlinarja ter se vrnil v vas zamišljen, sedaj pa sedaj zmajaje z glavo in ponavljajoč y eno mer: „Hm, kaj je to, hm, tako daleč je prišlo, hm, kdo bi mislil, hm, grem klicat ljudi, hm, sicer bo nesreča.“

Ko se je vračal in množica ljudi ž njim, videli so, kako je mlinar vlekel vrbo za seboj po cesti mimo mlina proti vasi. Dospe do gruče radovednih ljudi in ti ga vprašajo, kam da gre? Gledaje sedaj cesto pred seboj sedaj vrbo za seboj, pokaže proti vasi in pravi:

„Tu je cesta. Tu se gre v svet! V svet je šel Peter z mojim denarjem. Grem ga iskat, da mati ne umre same žalosti. In vrbo vzamem s seboj, vrba je moja, da, vrba je moja, samo vrba še je moja.“

Norišnica. Tam notri so norci, pohlevni in divji. Peter, stari, premožni, ugledni, spoštovani, srečni, zavidani mlinar je sedaj med njimi. Ne divja, ampak kje v kakem kotu sedi in govori predse in zase, govori o vrbi, o Agati, o kresu, o črki A, o železni žlici, o zaboju, o denarju, o Petru, več ne vé.

Dušna in telesna bolešt ga je kmalu položila na bolniško in smrtno postelj. Na steni malo nad njim je visel križ. Malo pred smrtjo se skloni kvišku in sname križ z žeblja. Sede, zamahne s križem po zraku ter maha še in še:

„Peter, Peter . . . ti si poreden, . . . ti si zelo poreden . . . da, prav hudo si poreden! . . . Jaz te bom . . . vidiš vrbovo šibo v moji roki? . . . Peter, udaril te bom, Peter tepel te bom, ubogaj . . . sicer te bom . . .“

Nauk?

Samo neumnež bo vprašal po njem.

Piše se nam:

Iz Podgorja. Sedemdesetletnico svojega rojstva je pred kratkim obhajal g. Janez Penca, po domače Žan iz Čermošnjic v stopiški župniji. Kdor vidi njegovo krepko, junaško, pokončno postavo, bi mu ne prisodil tako visoke starosti, toda krstna knjiga spričuje, da se je g. Žan rodil dne 17. septembra 1835 iz sloveče rodbine Penčeve v Mokronogu. Da bi se izučil v usnjarski obrti poslal ga je oče v Ljubljano in potem na Dunaj, kjer je bil dve leti usnjarski pomočnik. Na Dunaju se je priučil nemščine. Potrjen je bil potem k orožnikom, kjer je služil osem let po raznih krajih, tudi v Istri, kjer se je naučil laščine, kateri jezik še dandanes prav rad pa tudi dobro govori. L. 1864 je nastopil gospodarstvo na sedanjem posestvu, katero je zdatno povečal z nakupom zem-

ljišča, v zadnjem času tudi z nakupom bivšega gradu na Mehovem. L. 1866 je moral v vojsko na Laškem. Odlikoval se je v bitki pri Kustoci, za kar je prejel pohvalno pismo od vojaške oblasti. L. 1868 se je oženil z Ano, pridno in skrbno gospodinjjo. Njegovo razumnost in zvedenost so kmalu spoznali in izvoljen je bil že l. 1870 za občinskega svetovalca, katero častno službo že opravlja 35 let, do današnjega dne. V tej dolgi dobi je bil izvoljen dvakrat tudi za župana velike občine Šmihel-Stopiče, katero je vodil z očetovsko skrbjo. L. 1873 je bil izbran za porotnika, kar je ostal do 60. leta svoje starosti. Ves čas je že tudi član krajnega šol. sveta Stopiče. V dolgi dobi življenja mu je Bog vedno ohranil zdravje. Le enkrat ga je obiskal z večjo nesrečo, ko mu je pogorelo gospodarsko poslopje. Toda vkljub temu g. Žan ni zgubil zaupanja v Boga. Ni je nedelje ali praznika, da bi g. Žana ne bilo v Stopičah pri jutranji službi božji. Postavil je tudi kapelico Matere Božje poleg svoje hiše. G. Žana daleč na okrog poznajo in vsak se rad ustavi pri njegovi gostilni, ker g. Žan je vedno vesel in zna vselej kaj zanimivega povedati iz svojega življenja, postreže pa tudi z dobro vinsko kapljico. Zlasti Novomeščani ga radi obiskujejo ob lepih popoldnevih. Svojo 70 letnico je na tistem obhajal, pa vkljub temu se je hitro zvedelo in od raznih strani so hiteli mu izražati svoja voščila. Bog ohrani g. Žana, to pravo slovensko korenino še prav mnogo let!

Iz Dvora. Dne 1. oktobra praznovala je naša šolska mladina petinsedemdesetletnico našega vladarja Franca Jožefa. To je bilo veselja pri otrocih! Naredili so namreč vojsko in sicer: „Turki pred Dunajem.“ Mladi vojaki bili so vsi uniformirani, seveda Turki po svoje, Dunajčani po svoje in Sobieskovi Poljaki zopet drugače. V nalašč zato pripravljene bolnici bila je tudi lekarna, kjer se je ranjenec delila prva pomoč. Ko je bil po strahovitem streljanju sovražnik pregnan, bilo je pogoščenje vseh vojakov. Lepo je bilo gledati hrabre vojake, ko so se vrstili okoli kotla vsak s svojo skledico, s kakim veseljem so trgali žemlje in komis. Da smo mogli to spominsko veselico napraviti, gre pred vsem zahvala č. gosp. župniku Jožetu Zalokarju v Ameriki, kateri je v ta namen daroval, naprošen od g. nadučitelja Št. Jelenca 50 K. Mnogo je pripomogel pri tej veselici tudi tukajšnji visokošolec Celestin Jelenec, dalje Ručevar in Krača. No tudi v Novem mestu imamo prijatelje, ki so nas podpirali. To so gospodje: Adolf Pauser in Fr. Wokač v Kandiji, pa g. Jože Vovk pekovski mojster, kateri nam je poslal sto komisov. V imenu šolske mladine presrečna hvala vsem imenovanim gospodom. Žal, da se niso sami prepričali, kako veselje so imeli učenci. Ta dan jim ostane za vedno v spominu.

Iz Dolenjskega. (Letni koledar za vinogradnike in kletarje.) Odkar je naš prvi pesnik V. Vodnik z izdajanjem „Velike Pratique“ podal našemu kmetijskemu stanu poleg koledarja še druge vsebine, smešnice in uganke, katerih mnogo je postalo narodnih, vé vsak, da se je slovenska Pratika pri nas tako udomačila, da je za naše deželane tipična. Ista se izdaja v dveh velikostih leto za letom. Kakor pa je povsod potreben napredek, tako naj bi se i tu napredovalo. — Drugi narodi, — če vzamemo le naše najbližje sosede, ki jih vedno in tako radi posnemamo, — Nemci — so tu v korist posameznih stanov začeli v zadnjih desetletjih zelo napredovati. Oni namreč izdajajo za vse različne stanove posebne koledarje, n. pr. za duhovnike, profesorje, učitelje, uradnike, istotako za kmetijski, obrtnijski, trgovski stan itd. Ravno v tem le času, to je v zadnjem četrtletju vsacega leta razpošiljajo razne tvrdke svoje koledarje za prihodnje leto. Pri tem ne pozabijo na kmetijski stan. Od priprostih „Bauernkalender-ov“ do najbolj skrbno in strokovnjaško sestavljenih koledarjev za posamezne panoge kmetijstva, n. pr. za vinogradništvo, vrtnarstvo, gozdnarstvo itd. se dobé na prodaj. Ti koledarji se odlikujejo poleg v vseh takih knjigah navadnih koristnih podatkov še s tem, da priobčujejo najnovejše pridobitve v posameznih strokah. Ugledni strokovnjaki se ne sramujejo v teh knjigah, ki so namenjeni v mnogo tisočih iztisih iziti, objavljati svoje spise. Prav lepo se podaja mnogim kmetijskim šolam v Avstriji, ki v takih koledarjih priobčujejo kmetijskemu stanu primerne članke iz raznih kmetijskih panog. Pri nas na Slovenskem podaja le naša vrla družba sv. Mo-

horja v svojem koledarju nekoliko take vsebine. Pri našem novem vinogradništvu, v katero panogo je naš kmetijski stan in ste država in dežela uložili zelo ogromen kapital, bi bilo želeti, da bi isto vrlu napredovalo in ker je potreba vedno poduka, da bi se izdajali tudi za naše slovenske vinogradnike taki koledarji. Če le ti služijo drugim bolj izobraženim vinogradnikom v korist, koliko bolj bi bili v korist našemu priprostemu narodu, ki je deležen manj poduka in dela rad le po stari navadi. Zlasti za našo Dolenjsko bi tak v slovenskem jeziku izišel koledar, v kojem bi se nahajali izborni spisi iz novega vinogradništva in umnega kletarstva dobro došel. S temi vrsticami hočemo danes obrniti pozornost na to, da bi kaka slovenska knjigarna začela izdajati tak koledar, ter da bi v ta namen si pridobila temeljitih spisov naših strokovnjakov. Gotovo bi se v občno korist vsako leto razprodalo mnogo tisoč takih povsod priljubljenih koledarjev. — „Koledar za kmetovalce“ bo natisnila letos v Ljubljani tvrdka Bonač.

Domače vesti.

† Nadškof in knez Andrej Jordan.

4. t. m. dopoldne ob polu 11. uri je nagloma umrl nadškof in knez goriški, metropolit ilirski itd., Andrej Jordan. Eno uro pred smrtjo je še podpisaval uradne listine. Okoli 10. ure ga je obiskal domači zdravnik, s katerim se je prijazno in mirno razgovarjal. V njegovi navzočnosti ga prime kar nakrat huda slabost vsled skrčenja srca, tajnik mu je podelil sv. zakramente, na to je nadškof kmalu izdihnil svojo dušo s križem in svečo v roki. Jordan je bil bolan že precej dolgo časa na želodcu. Iz te bolezni se je polagoma razvil rak. Močno bolan se je vrnil iz Rima od konferenc za slovensko bogoslužje. Od takrat naprej se je vedelo, da ne bo živel več dolgo. Vstajal je vsak dan po par ur, drugače je ležal. Nadškof in knez Andrej Jordan se je rodil kot sin gimnazijskega profesorja Jordana s Kranjskega v Gorici dne 29. novembra 1845. Gimnazijske in bogoslovne študije je dovršil v Gorici. Dne 6. junija 1868 je bil posvečen v mašnika; deloval je najprej kot katehet na mestnih ljudskih šolah. Nadškof in knez dr. Andrej Gollmayer ga je imenoval svojim kapelanom in tajnikom. Po njegovi smrti leta 1883 je postal spiritual v goriškem osrednjem semenišču. Ko je bil leta 1885 prošt dr. Valussi imenovan knezoškofom v Tridentu, je postal Jordan proštom metropolitanskega kapitelja goriškega. Leta 1886 so furlanske kmetske občine izvolile Jordana v državni zbor. Leta 1891 je bil zopet izvoljen ter je pripadal zbornici do konca zakonodajne dobe. Po smrti nadškofa dra. Alojzija Zorna meseca julija 1897 je postal Jordan kapitularni vikar, katero dostojanstvo je prevzel tudi po smrti kardinala Misije leta 1902. Dne 17. maja 1902 ga je cesar imenoval goriškim nadškofom, v konzistoriju dne 9. junija 1902 ga je pa pokojni papež Leon XIII. potrdil, nakar je bil dne 20. junija 1902 v goriški metropolitanski cerkvi po poreškem škofu dr. Flappu posvečen in umeščen. A vladal je samo nekaj čez tri leta, in vladal je s pravo očetovsko skrbjo. Ravno bolezen je kriva bila, da ni mogel izpeljati mnogo dobrih načrtov. Bil je blag mož, ki je hotel vsem najboljše in tudi v narodnem oziru popolnoma pravičen vsem, tudi Slovencem. Šel je po večno plačilo, katero mu Bog daj v obilni meri!

(Pogreb državnega poslanca Žičkarja v Vidmu) je najslovesneje pokazal, kako spoštovan in priljubljen je bil ne le pri svojih župljanih, ampak tudi pri svojih stanovskih in političnih tovariših. Njega sprevoda na Dunaji so se udeležili skoro vsi slovenski in hrvaški državni poslanci, pet ministrov in mnogo drugih odličnih državnih poslancev iz Češkega in Poljskega. Truplo rajkega je blagoslovil drž. poslanec dr. Stojan v spremstvu desetih duhovnikov. Na Vidmu ga je kljub slabemu vremenu pričakovalo dne 1. oktobra —

nad 300 župljanov in 15 duhovnikov, gasilno društvo je pa skrbelo za red. V ponedeljek, dne 2. oktobra je bil pogreb na pokopališču v Vidmu. Prišlo je k pogrebu 69 duhovnikov, mnogo štajerskih drž. poslancev; videmski, krški in breški pevci peli so mu pri slovesnem pogrebu; ob odprtem grobu je govoril drž. poslanec Robič v zadnje slovo, in pogreba se je udeležila vsa župnija in okolica. Za svoje neutrudljivo, samo blagru slovenskemu narodu posvečeno delovanje, je blagi rajniki v polni meri zaslužil tak sijajen in časten pogreb.

(Umrla) je v Novem mestu dne 5. oktobra t. l. gospa Alojzija Seidl-ova v 69. letu svoje starosti. Veličasten pogreb dne 7. oktobra t. l. je pričal, da je rajnica splošno živela v mestu visoko spoštovanje; „Dol. pevsko društvo ji je zapelo pred hišo in na pokopališču dve pesmi. N. v. m. p.!

(Umrl je) 10. t. m. v Št. Andražu na Koroškem tudi Novomeščanom dobro znani jezuit P. Frančišek Doljak, mnogoletni, neutrudni misijonar po Slovenskem, v 77. letu svoje dobe. Svetila mu večna luč!

(Umrl je) dne 3. t. m. v Trebnjem g. Jožef Kosem v starosti 81 let. Ranjki je bil svoj čas poštar v Radni in oskrbnik v Nemški vasi pri Krškem. Bil je obče priljubljen in spoštovan. N. v. m. p.!

(Odlikovanje.) Njega Veličanstvo presv. cesar je podelil sledečim sodnijskim svetnikom viteški križ Franc Jožefovega reda: g. Leopoldu Žužek-u v Postojni, g. Danielu Šufraj-u v Velikih Laščah in g. Tomažu Einspieler-ju v Ljubljani.

(Premeščanje v sodnijski službi.) Gosp. D. Zwitter, c. kr. sod. pristav je prestavljen k c. kr. okrajnemu sodišču v Mokronogu. Gosp. J. Kuder, c. kr. sod. pristav v Mokronogu pa v Črnomelj. Gosp. dr. M. Dolenc, c. kr. sod. pristav v Novem mestu je prideljen nadsodišču v Gradcu.

(Župnija) Radeče na Dolenjskem je podeljena č. gospodu Fr. Hiersche-ju, župniku v Boštanju.

(Na vseučilišče) v Freiburgu v Švici je odšel te dni iz tukajšnjega frančiškanskega samostana č. g. P. Alkantara Čertanec, da se po odredbi redovnih predstojnikov tam posveti modroslovnim študijam.

(Učiteljska vest.) Preč. g. P. Otokar Aleš se je prostovoljno odpovedal službi vodja na deški ljudski šoli; na njegovo mesto je imenovan P. Gothard Podgoršek.

(V stalni pokoj) je stopil g. A. Kožar, c. kr. davkar v Metliki. V pokoj se stalno naseli v Ljubljani.

(Zlato poroko) bodeta obhajala dne 26. oktobra v četrtek ob pol 8. uri kapiteljski cerkvenik Andrej Hladnik in njegova žena Marijana roj. Sever.

(Pogumen rešitelj.) Dne 2. t. m. bi bila Rozmanova iz Rateža pred gosp. Bergmanovo lekarno skoro povozila otroka, šestletno hčerko uradnega sluga Oswalda, da ni g. Bergmann ustavil konja in izvlekel otroka, kateri se je pač močno ustrašil, a razven par prask nima nobene poškodbe. Vozniki, vozite počasi ob tistem vogalu; policaji pa naj strogo pazijo na to!

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu septembru 1905 je 208 strank vložilo 60.504 K 98 h. 216 strank vzdignilo 60.530 K 13 h, torej manj vložilo 25 K 15 h. 23 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 47.740 K. 197 menic se je eskomptovalo za 57.224 K. Stanje vlog 2.741.174 K 41 h. Denarni promet 339.181 K 99 h. Vseh strank bilo je 930.

(V bolnico usmiljenih bratov) v Kandiji pri Rudolfovem se je sprejelo meseca septembra 124 bolnikov. Koncem avgusta jih je ostalo 89, skupno število oskrbovanih tedaj 213. Od teh se je odpustilo 94 ozdravljenih, 28 zboljšanih in 7 neozdravljenih. Umrla so štirje. Oskrbovalnih dni se je nabralo meseca septembra 2457. V oskrbovanju je ostalo koncem septembra 80 bolnikov.

(Vabilo na občni zbor) možke podružnice sv. Cirila in Metoda za Novomesto, kateri bo v sredo, dne 18. oktobra t. l. ob 6. uri zvečer v Narodni čitalnici. Vspored: 1.) Poročilo odborovo. 2.) Volitev novega odbora. 3.) Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi vljudno Odbor.

(Kmetijska podružnica novomeška) ima odborovo sejo v ponedeljek 16. t. m. ob 2. popoldne v hiši g. Jakšeta v Novem mestu ssledečim sporedom: 1. Poročilo načelnika. 2. Zakup zemljišča za vlaganje ključev. 3. Razšir-

jenje drevsnice. 4. Prireditve vinskega sejma. 5. Prireditve zimskih nedeljskih tečajev. 6. Raznoterosti.

(Mrtvega so našli) 1. t. m. 57 letnega samskega dninarja Lavrencij Bučarja iz „Dornachberg“ v njegovi koči v postelji ležeč. Vaščani ga niso videli od 26. m. m. zunaj. Kjer se je vže večkrat radi svoje bolehnosti pritoževal, so šli in so vrata njegovega stanovanja, ki so bila od znotraj zaklenjena, siloma odprli. Znakov kake silovitosti ni bilo na mrliču po mrtvogledniku nobenih najdenih. Mrtveca so prenesli takoj v mrtvašnico in vsa stvar se je pristojni oblasti naznanila, katera je njegov pokop odredila, ker ni bilo nikakega povoda, zadevo dalje preiskavati. d.

(Ponesrečil) se je po noči 12. m. m. mlinarski hlapec Franc Gorenc, od gosp. Florijana Zorkota, v Družinski vasi s tem, da je padel pod mlinsko kolo in — utonil. d.

(Nezgode.) Tomažič Anton, kmetski sin, star 19 let, iz Vodice pri Litiji je streljal v nedeljo dne 24. septembra s staro puško. Cev se je razpočila in fantu roko tako težko poškodovala, da so mu jo morali še tisti dan nad zapetjem odrezati. — Pod voz je prišel Zajec Franc, kmet iz Beč pri Št. Vidu. Kolo mu je šlo čez desno nogo in mu jo zlomilo. — Ravno na isti način se je ponesrečil Kovač Franc, 41 let star iz Drage. Zlomil si je desno nadlaktnico. — Tesar Blatnik Janez iz Kitnega vrha se je ranil pri delu na stopalo leve noge in si presekal kite. — Na potu proti domu je bil napaden od neznanega človeka Mihelčič Gregor, 38 letni dninar iz Dol. Laz pri Ribnici. Neznavec ga je udaril po glavi z gnojnimi vilami in mu prizadel precej veliko rano. — Mušič Peter, star 65 let iz Dragovanje vasi pri Dragatušu je prišel pod voz in si zlomil desno nogo. — Mencin Martin, 15 letni pastir iz Mokronoga je vozil z voli, kateri so ga pritisnili tako močno k zidu, da si je fant zlomil desno nadlaktnico. — Iz voza je padel Nagel Franc, učenec ljudske šole iz Smolinje vasi in zadobil na glavi precej globoko rano. — Sladič Ignac, pekovski učenec iz Rudolfovega si je zlomil pri padcu levo podlaktnico.

(Požar v Radečah na Gorenjskem.) Dne 29. sept. t. l. je nastal požar v Radečah na Gorenjskem. Začelo je gotreti po noči okoli 11. ure in ker je v sedanjem jesenskem času spravljeno obilo krme, slame in drugega živeža, se je ogenj silno razširil in kljub neutrudni pomoči gasilnih društev iz Kranjske gore, Belepeči in Trbiža, je pogorelo okoli 100 gospodarskih poslopij. Škoda se ceni nad 300.000 K, zavarovanje pa ne dosega niti polovice škode. Nad 70 družin je brez strehe. Tudi je umrla ena ženska.

(Ogenj) je nastal dne 9. t. m. popoldne v kozolcu Alojzija Gričarja v Smučiču pri Krškem. S tem kozolcem vred je pogorela tudi hiša, hlev in skedenj še Andreju Jancu in Mariji Oberi. Škoda znaša okrog 10.000 K, zavarovalna svota pa samo 2700 K. Zažgali so otroci, ki so se igrali z žveplenkami.

(Toča.) Dne 26. septembra je pobila toča v Adlešičah v črnomaljskem okraju. Škoda se ceni na 8000 K.

(Vremenska opazovanja) v Novem mestu meseca septembra l. 1905. Nadmorska višina: 180 m; stanje barometra pribl.: 740 mm; zračni tlak v mm 740.0 (brez poprave); toplina: 17.8°C; oblačno: 7.5; moč vetra: 0.7; padavina: 67.9 mm; največ 16.2 mm dne 27. sept.; najvišja toplina: 28.7°C dne 12. sept. opoldne; najnižja toplina: 9.40 dne 19. zjutraj. Najbolj vroč dan sploh je bil 8. septembra s srednjo toplino 23.5°C.

(Javna sklepna preskušnja) učencev deželne kmetijske šole na Grmu, katere se sme vsak vdeležiti, vršila se bode dne 28. t. m. zjutraj od 9. ure naprej.

(Prepoved izvažanja prešičev iz občine Videm in Podgora v kočevskem okraju je izdala c. kr. deželna vlada za Kranjsko, ker se je iz teh občin zanesla prešičja kuga.

(Vinski semenj v Krškem.) Dne 26. t. m. od 9. ure popoldne se bode vršil letošnji vinski semenj na vrtu ozir. v steklenem salonu g. Fr. Gregoriča v Krškem. Letošnji prav dobri vinski pridelek naj privabi prav obilo vinskih trgovcev in krčmarjev na ta vinski semenj, na katerem bode na razpolago naš najboljši dolenski in obmejno-štajerski mošt.

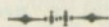
(Oddaja odkupa užitnine) od vina, vinskega in sadnega mošta in mesa za l. 1906, pogojno za l. 1907 in 1908

je razpisana v odkupnih okrajih: Škofjaloka za 30.000 K, Brdo za 14.800 K, Kočevje za 38.500 K, Krško za 16.500 K, Idrija za 39.000 K, Ilirska Bistrica za 18.000 K, Litija za 35.000 K, Mokronog za 13.750 K, Vrhnika za 18.000 K, Radovljica za 32.000 K, Radeče za 11.000 K, Žužemperk za 9.000 K, Senožeče za 9.900 K, Vipava za 16.060 K, in Št. Vid za 50.000 K. Odkupne obravnave se bodo vršile v dneh od 21. do 26. oktobra t. l.

(Nov učni red) za ljudske šole izide v nekoliko dneh, ki bode v vsakem oziru velik napredek, in ki se bode tudi bolj oziral na pravo vzgojo otrok.

(Prodaja zemljišča,) obsežnega 600 ha, ki pripada k verskemu zalogu nekdanjega samostana v Kostanjevici, se bode vršila dne 30. oktobra t. l. Natančni pogoji se zvedo pri c. kr. gozdnem in domenskem oskrbništvu v Kostanjevici.

(Današnji list) obsega dvanajst strani.

Gospodarske stvari.

— (Svarilo vinogradnikom) kateri so letos zeleno cepljene trte pozabili pravočasno škropiti bodi to, da le tiste trte, na katerih je vsaj po eno popolnoma dozorelo oko, zagrubajo, in to že koj zdaj na jesen, vse druge naj pa nikar ne grubajo.

— (Kako se da grozdje prav dolgo sveže ohraniti.) Znano je, da jedó na Francoskem še meseca februarja, marca, da še celo aprila prav sveže grozdje, katero tudi na Dunaj pod imenom „francosko grozdje“ uvažajo. Da je mogoče grozdje tako dolgo časa sveže ohraniti, postopati se mora takole. Grozdje je porezati tako s trte, da ostane za ped dolga mladika pod in nad grozdom. Spodnji del mladike vtakne se v steklenico, ki imajo širok vrat in v katerih se nahaja na male koščke stolčeno kovaško oglje in čista voda. Zgornji del mladike se pa zamaže s cepilno smolo ali z navadnim voskom. V eno steklenico vtakne se lahko po pet do šest mladik. Te steklenice je postaviti v hladno pa vendar zračno klet na police. Večkrat se mora seveda grozdje pregledati ali znabiti ne gnije, in ako gnije, treba koj vsako gnilo jagodo s škaricami izrezati. Najboljše sorte grozdja za tako ohranitev so beli in rudeči španjol in kozji ses.

— (Prav dobro vinsko letino) ima letos deželna kmetijska šola na Grmu. Nevštevši mošt, kar se ga je iz gnjilega popolnoma odbranega grozdja napravilo, pridelalo se je 165 hektolitrov mošta. V tej množini je zapadenih do 20 hektolitrov samega veltlinčnega mošta, kateri je posebne finosti. Razun da se je veltlinec posebej trgal, trgalo se je posebej tudi kraljevina, beli burgundec in laški rizling, ter tako napravilo se je prav fine izbere. Letošnji mošti nimajo sicer toliko alkohola, kolikor ga je bilo vzlic kaj lepemu svoječasnemu vremenu pričakovati, ali tudi kisli niso. Obilna deževnica, katere se je grozdje pred trgatvijo nasrkalo, stanjšala je sladkor, stanjšala pa tudi kislino v moštu. In tako ne bodo letošnja vina posebna močna, pač tudi kisla ne, ampak ravno prijetnega okusa.

— (Jesenska paša) po travnikih je veliko vredna za našo živinorejo. Zato naj se živina pase, dokler je mogoče. Pripomniti pa moramo, da se s pašo bolj izmolzuje travnik, kakor če nič ne pasemo. Če hočemo tedaj po takih travnikih dobre košnje in povrh še dobro pašo, po tem je na vsak način potreba, da travnike gnojimo, sicer nam dajejo prepicle pridelke. Opozoriti je tudi nato, da naj se živina na travnike ne goni zjutraj s teškim želodcem, ampak naj se ji predloži prej par grizljejev suhe krme. Mrzla jesenska rosa ni dobra za tešć želodec.

— (Zimsko krmljenje) naj se prične šele potem, kadar nam poide zelena krma oziroma paša. Gledati je pri tem, da s pridelano krmo dobro gospodarimo. To ni prav, če se daje v početku živini toliko sena, da ga je povsod dosti, v jasliah in pod nogami; proti koncu zime pa še slame zmanjka. Dober gospodar bo pridelano krmo prav razdelil in bo pazil na to, da dobiva živina vso zimo kolikor mogoče enako krmo. Med seno in deteljo bo začel takoj mešati tudi nekoliko slame.

— (Ne zametujmo gnojnice!) Tudi pri nas bi gnojnice lahko veliko zalegla, ko bi jo prestregli iz svinjakov in

govejih hlevov in ko bi jo nabirali v neprodirnih gnojničnih jamah. Koliko več krme bi se dalo na ta način pridelati po naših travnikih in sadnih vrtovih! Zato pa dajmo tudi pri nas gnojnice spravljati. Ta trud in ti stroški se dobro poplačajo!

— (Zasajajmo tepke.) Tepka je prav dober sad za mošt. Veliko vredno pri njej je pa tudi to, da nam dobro raste v krajih, ki so neugodni za sadjerejo in kjer drugo sadje noče vspevati. Pri nas imamo mnogo takih leg, kjer bi dajala tepka lahko najlepše dohodke. To velja posebno za nizke lege in za visoke kraje.

— (Jesensko gnojenje večletnih deteljišč.) Detelja potrebuje tudi gnoja, posebno ga potrebuje večletna lucerna ali nemška detelja. Hlevski gnoj pa ni najboljši gnoj za lucerno. Hlevski gnoj ima mnogo dušika, s katerim se močno pospešuje rast trave, ki ni dobra med lucerno. Veliko bolj ugajajo lucerni gnojila, ki so bogata na fosforovi kislini in kaliju. V tem oziru je izvrsten gnoj pepel, le škoda, da ga premalo dobimo. Posebno dobro učinkujeta na deteljiščih tudi Tomasova žlindra in kajnit, prvi zaradi fosforove kisline, drugi zaradi kalija. Za deteljišča je vzeti v tem slučaju ravno toliko umetnih gnojil kakor za travnike. Za 1 oralo je treba 300 klg. Tomasove žlindre in 300 klg. kajnita.

— (Zelenih paradižnikov,) kateri pred prvo slano dozoré, ni zavreči, kajti lahko jih porabimo takole: Rastline se s koreninami vred iz zemlje izrijejo in pod kako streho narobe obesijo. Na tako obešenih rastlinah pozoré še sčasoma vsi zeleni paradižniki. Seveda so taki pozoréli paradižniki jako kisli, zato jim je treba več sladkorja dodati.

— (Prav fina in zdrava prikuha) iz sveže repe napravi se takole: Odbere se srednje debelo repo, s kar le mogoče drobno korenino. Tako repo naj se olupí in na koščke zreže. Doda se jej pa tudi srednje (srčno) najnežnejše listje. In vse skupaj se skuha ter osoli. Skuhano repo se potem na drobno seklja in praži v kozi, v kateri se nahaja zaseka špeha, na drobno zrezani česen ter petršil in poper. Tako napravljena prikuha je res da nekoliko grenkega, sicer pa prav dobrega okusa in osobito prav zdrava. Vsak bolnik jo zamore uživati, osobito tisti, kateri ima tako oslavljen želodec, da kake druge prikuhe prebavljati ne more.

— (Boljši primesek beli kavi kakor vsaka cikorija,) in naj se imenuje kakor koli, je posušeno na kocke zrezano in žgano korenje. Korenje se v ta namen ostrže, na male kocke zreže in v krušni peči posuši. Posušeno žge se potem v ponvi kakor kavo, s katero vred se konečno zmelje ter skuha. Tako uporabljeno korenje podeli beli kavi kaj lepo barvo in fini okus.

— (Poljedelsko-bakterijologiški zavod.) Žedelj časa se snuje na Dunaji velika akcija, ki si je naložila dolžnost, z vso eneržijo in sredstvi delati na to, da se spozna vse živalske in rastlinske škodljivce. Sedaj pa namerava c. kr. poljedelsko ministerstvo, kakor razodeva dopis na deželno vladu z dne 18. avgusta t. l. št. 15.319, to akcijo spolniti v organizacijo zakonite službe za varstvo rastlin ter je tudi to nalogo že poverilo c. kr. poljedelsko-bakterijologiški postaji za varstvo rastlin na Dunaju. Ker je za varstvo rastlin predvsem pravočasna naznanitev nastopauja rastlinskih bolezni največje važnosti, zato polaga c. kr. poljedelsko ministerstvo na zanesljiva poročila največjo vrednost. Zato se vabijo vsa šolska vodstva in županstva, da pristopijo v službo poročevalcev in da delujejo v interesu poljedelstva. Smoter poročevalcev je, pošiljati bolne rastline in škodljivce poljedelsko-bakterijologiški postaji za varstvo rastlin na Dunaj in poročati o vsih dvomljivih znakih kake rastlinske bolezni. Poročevalci se ob pristopu pouče, zato postane poročevalec lahko vsak izobraženec; pristop naj se javi do 20. oktobra omenjeni postaji na Dunaju.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Gosp. Ignacij Šalehar, župnik 20 K; g. dr. Gnidovec Ivan, gimn. vodja 10 K; gospa Marija Zupančič 10 K; g. Mihael Sajè, duh. svetnik 5 K; g. Maks Brunner 4 K. Za mesec oktober ali več mesecev so darovali skupaj 154 K. Gosp. Andrej Agnič 1 K; g. sod. svetnik dr. Ahačič 2 K (za oktober in november); g. Bergmann Josip, lekarnar 2 K; g. Peter dr. Defranceschi 10 K (za pol leta); gosp. dr. Fr. Detela, šolski svetnik 5 K; gospod Rihard Dolenc, vodja kmet. šole 1 K; gosp. Blaž Dolinšek, sod. svetnik 1 K; gospa

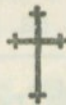
Marija Durini 1 K; gosp. dr. S. Elbert, inf. proš 2 K; g. V. Gandini, sodni svetnik 10 K (za celo leto); gospod Josip Gerdešič, dvorni svetnik 4 K; gospa Pavla Hočevar 5 K (za celo leto); gospodje kanoniki Josip Jaklič, monsignor Matija Jeriha in Franc Povše za pol leta vsak po 10 K; gosp. Ljudevit Illovsky, posestnik 7 K (za celo leto); gospod Edmund Kastelic, trgovec 1 K; gospod dr. J. Kavčič, predsednik okrožnega sodišča in gospod Ivan Krajec, posestnik, za celo leto po 10 K; Tiskarna Ivan Krajec nasl. 2 K; gospodje I. Levec, sodni svetnik, Jakob Mikolič, dr. Gašper Pamer, profesor in gospa Pamer po 1 K; gosp. Anton Pöll plem. Föhrenan, c. kr. podpolkovnik v pokoju 6 K (za 3 mesece); g. dr. Albin Poznik, c. kr. notar in gosp. Emil Rizzoli, sodni svetnik po 1 K; gosp. baron Rechbach, okrajni glavar 2 K; gospod Fran Seidl 2 K (za dva meseca); gospod Ivan Škerlj, sodni nadsvetnik 2 K; gospod Amat Škerlj, c. kr. profesor 1 K; gospod Fran Šuklje, dvorni svetnik 4 K; gospa I. Tandler, gospa Antonija Tuček, gospod T. Vidic, oskrbnik c. kr. pošte in Josip Zurec, gostilničar in župan po 1 K; g. dr. Ivan Vaupotič, c. kr. okrožni zdravnik 2 K; g. dr. Vladimir Žitek, odvetnik 20 K (za pol leta); g. Fran Čizmek, c. kr. kancelist 2 K (za dva mesca). — Doneskov od mesečnih dobrotnikov ne bom dalje več imenoma navajal, marveč le skupno svoto. Srčno hvalo vsem. Naj blagovolje še novi podporniki pristopiti!

Dr. Josip Marinko.

Tržne cene dne 9. oktobra 1905 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	14	31	Leča	11	71
Rž	12	68	Bob	9	76
Koruza	12	68	Ajda	11	04
Oves	6	50	Proso	10	40
Ječmen	9	76	Soršca	9	76
Krompir	5	20	Lan	—	—
Fižol	11	71	Jajca po 7 za 40 vinarjev.		
Grah	11	71			

(225)

Potrlih sre javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša preljubljena mati, tašca in stara mati, gospa

ALOJZIJA SEIDL

posestnica

danes dopoldne, previdena s svetostajstvi za umirajoče, v 69. letu, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bode v soboto 7. oktobra ob polu 5. uri popoldne.

Svete maše zadušnice služile se bodo v obeh cerkvah. Drago rajnko priporočamo v blag spomin in molitev.

Rudolfovo, dne 5. oktobra 1905.

Ferdinand Seidl, c. kr. profesor, Franc Seidl, trgovec, sinova — Marija Seidl, trgovka, Matilda Erhartič roj. Seidl, Milica Seidl, hčere. — Pavlina Seidl roj. Goltsch, sinaha. — Ivan Erhartič, c. kr. sodni tajnik, zet. — Vnuki in vnukinje.

ZAHVALA.

Ob času bridke izgube naše premile, nepozabne matere, gospe

ALOJZIJE SEIDL

došlo nam je toliko dokazov sočutja oziroma sožalja, da nam ni mogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Zato izrekamo tem potom milost, gosp. proštu dr. Elbertu, prečastiti duhovščini, častitim usmiljenim bratom, slavnemu „Dolenjskemu pevskemu društvu“ za ganljive žalostinke pri hiši in na pokopališču in vsem znancem in prijateljem, koji so drago nam pokojnico spremili k zadnjemu počitku, najpriščnejšo zahvalo.

Rudolfovo, oktobra 1905.

(226)

Žalujoči rodbini Seidl in Erhartič.

Loterijske številke.

TRST,	30. septembra	39	45	62	89	75
GRADEC,	7. oktobra	20	34	72	43	58

Ženitovanjska ponudba.

Vdovec, 39 let star, s petimi otroci, z večjim premoženjem, in lepim posestvom, želi poročiti od 30 do 40 let staro dekle, oziroma vdovo brez otrok, katera mora znati vsaj nemško govoriti ter imeti zraven dobrega značaja tudi nekaj premoženja. Pismene ponudbe s priloženo 10 vinarso znamko za odgovor so vpslati na upravništvo „Dol. Novic“.

(227-2-1)

RAZGLAS.

V sredo dne 18. oktobra 1905

vršila se bode

v Biškovasi št. 7 pri Mirni peči

prostovoljna javna dražba.

I. Hiša z gospodarskim poslopjem in velikim vrtom, ležeče na lepem prostoru tik državne ceste.

II. Več njiv in gozdov.

Plačilo na večletnih obrokih.

Začetek dražbe ob 8. uri dopoldne.

(228)

Alojzij Hude.

STANOVANJE

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, kleti in drvarnice v pritlični hiši v Novem mestu hiš. št. 143 na Bregu blizu mosta se tako odda v najem mirni stranki. — Podrobnosti v tiskarni J. Krajec nasl. ali pa pri hišnem lastniku. (217-0-2)

V Kandiji pri Rudolfovem je iz proste roke na prodaj **veliko posestvo**

obstoječe iz dveh hiš, hleva, svinjaka in kozolca. Pri hišah se nahaja lep vrt, njive in travnik.

Več pove lastnica

(94-0-11)

Zofija Kastelic v Kandiji.

Deček

(184-0-4)

iz poštene hiše, kateri ima veselje do mesarske obrti in je ljudsko šolo dovršil, se sprejme takoj pri

Jos. Windischerju

v Kandiji pri Novem mestu.

Lep bik

(189-0-4)

muropoljske pasme, dve leti star

je na prodaj

v hlevu deželne kmetijske šole na Grmu.

Kolo v dobrem stanu je ceno naprodaj.

Kje? pove upravništvo „Dol. Novic.“

(220-0-1)

NAZNANILO. (207-2-2)

Proda se posamezno več k verskemu zalogu Kostanjevica na Dolenjskem pripadajočih in od skupnega zemljišča oddeljenih telesnin v celotnem površju okoli 600 ha proti ponudbam, in sicer:

1. Od I. do VIII. skupine se prodajo parcele: št. 1100 in 1072/301 katastralne občine Površje; parcela št. 3398 kat. občine Bučka; parcele št. 658, 1103/1, 1092/66, 1038/2 in 3, 1097, 1098/1, 1083/2, 1104/84 kat. občine Meršečavas; parcele št. 1168 kat. obč. Smednik; parcele št. 1092/54, 1095, 1096 kat. občine Meršečavas; parcele št. 1072/302, 1101, 1086 kat. občine Površje; parcele št. 1106, 1685, 1689, 2776 kat. obč. Raka; parc. št. 889 kat. občine Površje; parc. št. 906, 1560, 937, 938 kat. občine Senuše; parc. št. 4173 kat. obč. Raka; parc. št. 1149, 1150, 1177/102, 1137, 1144, 948, 950, 959, 1027/2, 1042, 1028, 1131/1, 1131/2, 1132, 1116, 1127, 1184, 1186, 1193, 1196, 1197 kat. obč. Smednik.

2. Od XIII. skupine se prodajo parcele št. 3594/80, 3594/3, 3594/82, 3594 81 kat. občine Gorenjopolje.

3. Od XX. skupine se prodajo parcele št. 1822/1 kat. obč. Planina.

4. Od XXII. skupine se prodajo parcele št. 1760/14 kat. obč. Čatež; parcele št. 37, 115, 116, 117, 95, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 107, 108, 109, 189, 7, 1200, 1323, 1324 in 1325 kat. obč. Cerina.

Kupovalci naj vložijo svoje z eno krono kolekovane ponudbe najkasneje do

30. oktobra 1905

do 12. ure predpoldne pismeno ali potom zapisnika pri c. kr. gozdnem in domenskem ravnateljstvu v Gorici ali pa pri c. kr. gozdnem in domenskem oskrbništvu v Kostanjevici.

V teh kupnih ponudbah naj kupci izrecno navedejo, da so jim kupni pogoji dobro znani in za nje obvezni, da ne odstopijo od svojih ponudb do končne, odločilne rešitve in da se zavežejo plačati v slučaju odobritve kupne ponudbe pristojbine kolekov in pristojbino za prenos imovine

Pismene kupne ponudbe morajo biti lastnoročno in od dveh prič podpisane.

Kupni ponudbi se mora priložiti varščino deset odstotkov od ponujene cene v gotovini ali v vrednostnih pupilarno varnih papirjih. Varščina v gotovini se po potrditvi kupne ponudbe vračuni v kupno ceno.

Seznamek natančnejega popisa, povišja, cenilne vrednosti, lege posameznih telesnin in načrt so na ogled pri c. kr. gozdnem in domenskem ravnateljstvu v Gorici in pa pri c. kr. gozdnem in domenskem oskrbništvu v Kostanjevici.

Vzorce kupnih ponudb in prepisi kupnih pogojev se dobijo brezplačno pri c. kr. gozdnem in domenskem ravnateljstvu v Gorici ali pa pri c. kr. gozdnem in domenskem oskrbništvu v Kostanjevici.

C. kr. gozdno in domensko ravnateljstvo,
v Gorici, 11. sept. 1905.

Iz proste roke se prodaja (222-0-1)

posestvo na Kamencah

tri četrt ure od Novega mesta, katero obstoji iz hiše, kleti, svinjskega hleva in kozolca, obsetve je do 15 mernikov. Cena jako nizka in se za denar tudi počaka.

Več se izve pri upravnistvu „Dol. Novic“.

V najem bi se sprejela (210-2-2)
ali **gostilna** v Novem mestu
na račun ali sploh na Dolenjskem.
Naslovi na upravnistvo „Dol. Novic“

Izurjenega čevljarskega pomočnika sprejme
takoј
Peter Jonke v Predgradu št. 60 pri Kočevju. (219)

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

izdeluje in priporoča:

Vydrovo žitno kavo. (223-3-1)

Juhni pridatek znamka „Vydra“.

Juhne konserve (grahove, lečne, gobove in riževe).

Oblati (specijaliteta: „Dessert délicat“ in masleni oblati).

Šumeči limonadni bonboni „Ambo“.

Dišava za pecivo „Buhtin“.

Napravite poskus!

Kolekcija vseh teh izdelkov 3 K 20 v in poština.

ŽELOD za seme (224-2-1)

kupi c. kr. dvorni zalagatelj Béla Faragó v Zalaegerszeg pri Gross-Kanisza na Ogrskem ter sprejema ponudbe.

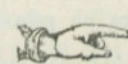
(218-0-2)

Prostorna hiša

z vrtom v Rudolfovem št. 60 je radi smrti posestnice iz proste roke na prodaj.

Lepo posestvo je na prodaj

na Gorici pri Poljanah blizu Toplic na Dolenjskem. Isto obstoji iz zidane hiše z dvema sobama, dveh kleti, gospodarškega poslopja, lepega sadnega vrta, košenice, njive in travnika. Vse se nahaja v bližini hiše. — Natančneje se izve pri Aní Hönigmann v Rudolfovem št. 56. (221-2-1)

Prodaj

svojo novo vilo v Novem mestu.

(195-0-4)

Jos. Medved v Gorici.

Hranilnica in posojilnica

za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4 1/2 %

 Obresti se pripisujejo koncem vsacega leta brez posebnega naročila.

Rentni davek plačuje posojilnica sama, ne da bi istega odtegovala vlagateljem.

(212-5-2)

Keil-ov lak

➡ najizvrstnejše mazilo za tla iz mehkega lesa. ➡

Keil-ova bela glazura za umivalne mize 45 kr.

Keil-ov zlati lak za okvire 20 kr.

Keil-ovo črnilo za železo, les, usnje i. t. d.

Keil-ov lak za slamnike v vseh barvah

je vedno v zalogi pri

(181-6-4)

Adolf Gustin-u v Rudolfovem.

Ceno češko perje za blazine!

5 kilo: novo oskubljeno K 9.60, boljše vrste K 12.—
belo kakor mah mehko K 18.—, K 24.—, belo kot sneg,
kakor mah mehko, oskubljeno K 30.—, K 36.— se raz-
pošilja poštine prosto po poštaem povzetji. Zamena
in preklic proti povrnitvi poštine dovoljen.

Benedikt Sachscl, Lobes 294, pošta Plzen, Češko. (160-6-6)

Dobro izurjen kovaški pomočnik

se sprejme takoj pri

Peter Gorupiču,

kovaču v Kandiji pri Novem mestu.

(211-3-2)

Vaupta

(202-3-3)

ki je zmožen vinogradskih in poljedelskih opravil, išče
grajščina Bajnof pri Rudolfovem.

Hiša na prodaj v Kandiji št. 21.

Ista stoji zraven mostu na pripravnem
prostoru za prodajalno ali kakoršnokoli obrt.

Obsega 113 □ sežnjev. — Več pové
Avgust Knafelc ravno tam.

(200-5-3)

Ponos vsake gospo-
dinje je dobra kava.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati več v no-
benem gospodinjstvu, kadar se na-
pravlja vsakdanja kavina pijača.

o o o

Zahtevajte le izvirne zavoje z imenom
»Kathreiner« in ne kupujte nikoli, kar
se odtehuje odprto.

Slovanisch T. 1905

**Dve
prodajalni**

(93-0-12)

na Glavnem trgu v Novem mestu
ste takoj

== za oddati. ==

Natančneje pri
g. Ant. pl. Fichtenau v Novem mestu.

Pozor! Pozor! Pozor!

Za čas jeseni in zime se opozarja na novo veliko zalogo

➡ **zimskega blaga** ➡

ktero se bo prodajalo po jako znižanih cenah pri podpisnem v Novem mestu.

Posebno veliki izbor zimskih rut ter suknene obleke za ženske, fino črno sukno, štof, „Loden“
in vsakovrstno sukno za možke obleke.

V zalogi je tudi veliko suknenih (štofastih) in drugih ostankov, kateri se bodo prodajali, dokler
bo kaj zaloge, za polovico cene.

Vnanja naročila se izvrše točno. Vzorci se na zahtevo brezplačno pošiljajo.

Zaloga je razložena razun v trgovini tudi v skladiščih (magacinih) v I. in II. nadstropju, ter
dovoljeno isto vsakemu na ogled.

(214-6-2)

FRANC BOŽIČ — Glavni trg.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

(161-16-6)

Ono je

zajamčeno čisto

in brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Varstvena znamka.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

GEORG SCHICHT, Aussig. — Največja tovarna te vrste
Dobiva se povsod! — na evropskem ozemlju. — Dobiva se povsod!

Opekarna

(209-3-2)

s potrebnimi stavbami, orodjem in zemljiščem, oddaljena pol ure od Črnomlja se proda iz proste roke pod jako ugodnimi pogoji pri **Anton Zirc-u**, trgovcu v Črnomlju.

Ženske lase

zmešane in rezane kupujem na malo in veliko. Vsaki nabiralec las, naj se prepriča, da plačujem od zdaj najvišjo ceno. — Izdelujem vsa vlasolarska dela, vlasulje (baroke), lasne verižice, kite in umetne slike iz las po najnovjšem izdelku. — V zalogi imam najfinejša mila, dišave za obleko, glavničke za dame itd.

Spoštovanjem se priporočujem

(276-24-23)

Ivan Svetec, brivec in vlasoljar
Glavni trg (nasproti mestne hiše).

(56-12-8)

Jaz

ne poznam v dosego nežnega, čistega lica in odstranitev pég, boljšega in vspešneje delujočega zdravnega mila kot je znano

Bergmann-ovo lilijino milo

(znamka: 2 rudarja)

tvrdke Bergmann & Co., Tečen ob Elbi.

Dobi se komad po 80 h pri:
lekarn. S. pl. Sladovič in v trgovini A. Oblak v Novem mestu.

Suhe jedilne

(155-10-7)

gobe

(Ia. gosp. gobe) kupuje v vsaki množini v vrečah po 20—25 klg. A. ŠMYRA, Dunaj 17, Elterleiplatz 7. 133 D.

Singer-jevi šivalni stroji.

Original Singer šivalni stroji so vzorni v konstrukciji in izvedbi.
Original Singer šivalni stroji so neutrpljivi za obrt in domačo rabo.
Original Singer šivalni stroji so najbolj razširjeni v tovarniških obratoviščih.
Original Singer šivalni stroji so neprekosljivi glede trpežnosti in zmožnosti.
Original Singer šivalni stroji so posebno pripravni za moderno vezenje.

Brezplačni poučni kurzi za vse domače šivanje in za moderno vezenje. Svila za vezenje v vseh barvah v veliki izbi v zalogi. Elektromotorji za posamezne stroje za domačo porabo.

SINGER Co. šivalni stroji, deln. družba

Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 6.

(153-11-7)

„Grand Prix.“

Najvišje odlikovanje.

Pariz

1900